

U 103/2018 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning (beredskap inom vägtransportsektorn för Förenade kungarikets utträde ur EU)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 19 december 2018 till Europaparlamentets och rådets förordning (COM(2018) 895 final) med tillfälliga bestämmelser om grundläggande förbindelser vad gäller bilaterala godstransporter på väg till följd av Förenade kungarikets utträde ur unionen samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 24 januari 2019

Kommunikationsminister Anne Berner

Regeringsråd Jorma Hörkkö

KOMMUNIKATIONSMINISTERIET   PROMEMORIA   EU/2018/1879
17.1.2019

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR ATT SÄKERSTÄLLA GRUNDLÄGGANDE FÖRBINDELSER VAD GÄLLER GODSTRANSPORTER PÅ VÄG MED ANLEDNING AV FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLANDS UTTRÄDE UR EUROPEISKA UNIONEN

1 Förslagets bakgrund och syfte

Den 29 mars 2017 anmälde Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland (Förenade kungariket) sin avsikt att utträda ur unionen i enlighet med artikel 50 i fördraget om Europeiska unionen. Fördragen kommer inte längre att tillämpas på Förenade kungariket från och med den dag då ett avtal om utträde träder i kraft eller, om det inte finns något sådant avtal, två år efter anmälan, dvs. från och med den 30 mars 2019 om inte Europeiska rådet i samförstånd med Förenade kungariket enhälligt kommer överens om att förlänga denna tidsfrist. I denna promemoria behandlas endast åtgärder som gäller en situation där Förenade kungariket utträder ur unionen utan ett avtal om utträde.

Kommissionen har beslutat att alla åtgärder som EU vidtar för att förbereda sig på ett avtalslöst utträde ska bygga på samma gemensamma grundprinciper. Det primära målet med beredskapsåtgärderna är att trygga EU:s och dess medlemsstaters intressen och att minimera endast de allvarligaste störningarna. Det är alltså fråga om nödvändiga och tidsbegränsade ensidiga åtgärder från EU:s sida, som ska fungera som en bro över det värsta scenariot. EU har som allmän utgångspunkt att de åtgärder som vidtas vid ett avtalslöst utträde inte kan motsvara nuläget som det är under Storbritanniens EU-medlemskap och att de inte kan ersätta ett avtal om utträde eller avtal och arrangemang som gäller EU:s och Storbritanniens kommande förhållande.

Förenade kungarikets utträde ur unionen utan ett avtal skulle, i förhållande till de återstående 27 medlemsstaterna och i avsaknad av särskilda bestämmelser, innebära ett upphävande av alla rättigheter och skyldigheter som följer av unionens lagstiftning i fråga om marknadstillträde, såsom dessa anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1072/2009.

I kommissionens förslag sägs att Europeiska transportministerkonferensens (CEMT) multilaterala kvotssystem är den enda andra tillgängliga rättsliga ram som skulle kunna utgöra en grund för godstransporter på väg mellan EU och Förenade kungariket efter utträdesdagen. På grund av det begränsade antalet tillstånd som är tillgängliga enligt CEMT-systemet och tillståndens begränsade tillämpningsområde när det gäller vilka typer av vägtransporter som omfattas är systemet för närvarande otillräckligt för att fullt ut tillgodose behovet av godstransporter mellan unionen och Förenade kungariket. Med ett CEMT-tillstånd är det möjligt att genomföra upp till tre gränsöverskridande transporter där registreringslandet inte är involverat innan fordonet måste återvända till det land där det är registrerat. Finland har ett tillräckligt antal CEMT-tillstånd för att omfatta de finländska transportföretagens transporter mellan Förenade kungariket och Finland.

Enligt kommissionens förslag ska det skapas en tillfällig åtgärd som gäller till utgången av 2019 och gör det möjligt för vägtransportörer med licens från Förenade kungariket att bilate-

ralt transportera gods på väg mellan Förenade kungariket och unionens medlemsstater. Förordningen tillåter inte cabotage eller tredjelandstransporter.

De rättigheter som beviljas vägtransportörer från Förenade kungariket omfattas av krav på överensstämmelse med relevant unionslagstiftning som gäller för godstransporter på väg och motsvarande rättigheter som Förenade kungariket beviljar vägtransportörer i unionen. Den föreslagna förordningen fastställer en mekanism för att säkerställa att de rättigheter som vägtransportörer från unionen åtnjuter i Förenade kungariket är likvärdiga med dem som enligt den föreslagna förordningen beviljas vägtransportörer från Förenade kungariket. Om så inte är fallet, ska kommissionen ges befogenhet att anta nödvändiga åtgärder för att korrigera situationen genom delegerade akter, inbegripet begränsning av den tillåtna kapacitet som finns tillgänglig för vägtransportörer från Förenade kungariket eller av antalet resor eller av båda.

Förordningen ska tillämpas från och med dagen efter den dag då fördragen upphör att gälla i Förenade kungariket.

2 Förslagets huvudsakliga innehåll enligt artikel

Artikel 1

I artikeln anges förordningens tillämpningsområde, dvs. en allmän beskrivning av de tillfälliga åtgärder för godstransporter på väg mellan unionen och Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland (nedan kallat Förenade kungariket) som ska gälla efter utträdet ur unionen.

Artikel 2

I artikeln redogörs för de definitioner som tillämpas i förordningen.

Artikel 3

I artikeln föreskrivs om rätten att utföra bilaterala transporter. I punkt 1 redogörs för förordningens kärninnehåll, dvs. att vägtransportörer från Förenade kungariket har rätt att utföra bilaterala transporter mellan unionens medlemsstater på de villkor som fastställs i förordningen. I punkt 2 anges de situationer där fysiska eller juridiska personer som är etablerade i Förenade kungariket får utföra bilaterala transporter utan att det krävs någon licens i Förenade kungariket. I punkt 3 sägs att medlemsstaterna inte får förhandla eller ingå bilaterala avtal eller överenskommelser med Förenade kungariket om frågor som omfattas av tillämpningsområdet för förordningen.

Artikel 4

I artikeln föreskrivs om sociala och tekniska regler. I enlighet med förordningen ska de regler som anges i artikeln och som gäller inom Europeiska unionen följas under bilaterala transporter. De rättigheter som beviljas vägtransportörer från Förenade kungariket omfattas av krav på överensstämmelse med relevant unionslagstiftning som gäller för godstransporter på väg.

Artikel 5

I artikeln föreskrivs om kommissionens rättigheter och skyldigheter när det gäller att övervaka att de rättigheter som Förenade kungariket beviljat motsvarar varandra och är likvärdiga samt om eventuella åtgärder som kommissionen ska vidta om någondera parten gynnas mer av för-

ordningen. I artikeln fastställs en mekanism för att säkerställa att de rättigheter som vägtransportörer från unionen åtnjuter i Förenade kungariket är likvärdiga med dem som enligt den föreslagna förordningen beviljas vägtransportörer från Förenade kungariket. Kommissionen kan t.ex. begränsa kapaciteten eller antalet resor för vägtransportörer från Förenade kungariket genom delegerade akter.

Artikel 6

I artikeln åläggs kommissionen uppgiften att övervaka konkurrensvillkoren mellan vägtransportörer från unionen respektive från Förenade kungariket. Kommissionen bemyndigas också att vidta nödvändiga åtgärder, i form av delegerade akter, för att säkerställa att dessa villkor vid varje tidpunkt förblir rättvisa.

Artikel 7

I artikeln föreskrivs om medlemsstaternas behöriga myndigheters samråd och samarbete med Förenade kungarikets behöriga myndigheter så att minsta möjliga störningar drabbar förvaltningen av godstransporter på väg efter Förenade kungarikets utträde.

Artikel 8

I artikeln föreskrivs om kommissionens samråd med experter som utsetts av varje medlemsstat innan den antar en delegerad akt i enlighet med artikel 5.2 eller 6.2. I artikeln föreskrivs också om delgivning till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 9

I artikeln föreskrivs om ikraftträdandet och tillämpningen av förordningen. Förordningen träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning och den ska tillämpas från och med den dag då fördragen upphör att vara tillämpliga på Förenade kungariket. Förordningen ska dock inte tillämpas om ett utträdesavtal som ingåtts med Förenade kungariket i enlighet med artikel 50.2 i fördraget om Europeiska unionen har trätt i kraft vid den tidpunkten. Förordningen gäller till och med den 31 december 2019.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Den rättsliga grunden är artikel 91.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Den artikeln utgör grunden för antagandet av EU-lagstiftning, och föreskriver bland annat i) gemensamma regler som är tillämpliga på internationella transporter till och från en medlemsstats territorium eller genom en eller flera medlemsstaters territorier (artikel 91.1 a i EUF-fördraget) och ii) de villkor under vilka utomlands etablerade transportföretag får bedriva transporttjänstverksamhet i en medlemsstat (artikel 91.1 b i EUF-fördraget).

Enligt kommissionen ges unionen i artikel 1.2 i förordning (EG) nr 1072/2009 exklusiv behörighet med avseende på relevanta avtal med tredjeländer. I avsaknad av ett sådant avtal skulle denna föreslagna akt fastställa grundläggande förbindelser med förbehåll för att motsvarande rättigheter beviljas av Förenade kungariket. Sådana förbindelser skulle säkerställas på likvärdigt sätt för trafik till och från alla platser i unionen, vilket gör det möjligt att undvika snedvridningar på den inre marknaden. Åtgärder på unionsnivå är därför oundgängliga, eftersom det åstundade resultatet inte kan uppnås genom åtgärder på medlemsstatsnivå. Förslaget till förordning om grundläggande godstransportförbindelser innehåller inte bestämmelser om

EU:s inre marknad, utan enbart om bilaterala relationer mellan medlemsstaterna och Förenade kungariket. Därför anser statsrådet att förordningen om grundläggande godstransportförbindelser inte nödvändigtvis är förenlig med subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen.

Kommissionen anser att den föreslagna förordningen är proportionerlig eftersom den gör det möjligt undvika oproportionerligt stora störningar samtidigt som den garanterar lika konkurrensvillkor för vägtransportörer från unionen. Enligt kommissionen går förordningen inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

4 Förslagets konsekvenser

Genom förslaget fastställs tillfälliga regler för grundläggande godstransportförbindelser på väg mellan unionen och Förenade kungariket som gäller till utgången av 2019. Förslaget ger unionens medlemsstater och Förenade kungariket mer tid att bereda ett egentligt avtal. Förordningen etablerar tillfälliga spelregler för godstransporter på väg mellan unionen och Förenade kungariket i syfte att minimera störningar på marknaden.

Det utförs ytterst få godstransporter på väg mellan Förenade kungariket och Finland, varför förordningen sannolikt får små konsekvenser för Finland. Transporter mellan unionen och Förenade kungariket har dock betydelse för den finländska industrin, eftersom logistikkedjorna är planerade så att godstrafiken mellan unionen och Förenade kungariket ska löpa utan extra byråkrati.

Att föreskriva om grundläggande vägtransporter i en förordning i den form som föreslås skulle kunna leda till att behörigheten i fråga om trafikrättigheter med tredjeländer överförs till EU, om förordningen betraktas som ett prejudikat som i fortsättningen reglerar behörigheten i fråga om trafikrättigheter mellan EU och medlemsstaterna. Då skulle medlemsstaterna inte längre kunna reagera flexibelt på förändrade transportbehov genom bilaterala avtal.

5 Övriga medlemsstaters ståndpunkter

Flera medlemsstater har ifrågasatt både kommissionens behörighet att använda delegerade akter och kommissionens tolkning om de bilaterala avtalens giltighet.

6 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i Europeiska unionen

Förslaget har lagts fram den 19 december 2018. Lagstiftningsförslagen och ett utkast till U-skrivelse har behandlats 14.1–17.1.2019 i ett skriftligt förfarande i transportsektionen, som är underställd kommittén för EU-ärenden.

Behandlingen av förslaget har inletts i rådets arbetsgrupp för landtransporter. Behandlingen av behörighetsfrågan fortsätter också i arbetsgruppen för artikel 50.

7 Ålands självstyrelse

Enligt 18 § 21 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om vägtransporter. Utrikeshandelsrelaterade tjänster hör dock till rikets behörighet och förordningen gäller transporttjänster med Förenade kungariket.

8 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser att de grundläggande förbindelserna behöver tryggas i det fall att Förenade kungarikets medlemskap i Europeiska unionen upphör utan den överenskomna övergångsperioden, dvs. i praktiken så att Förenade kungariket utträder ur EU utan avtal (en s.k. no deal-situation).

Statsrådet anser att man bör minimera de störningar som Förenade kungarikets utträde ur unionen utan avtal skulle orsaka på godstransportmarknaden på väg. Förslaget garanterar bilaterala godstransporter på väg mellan Förenade kungariket och unionen under en begränsad tid, dvs. fram till utgången av 2019, vilket statsrådet understöder. Statsrådet anser att förslaget är en åtgärd i rätt riktning, men att förordningen inte ska ses som det enda alternativet när det gäller att hitta en tillfällig lösning. Det är fråga om en tillfällig förordning, och från och med 2020 bör det finnas en ny lösning för transporter mellan Förenade kungariket och unionen.

Enligt kommissionen ger förordning (EG) nr 1072/2009 unionen behörighet att ingå centrala avtal med tredjeländer. Statsrådet anser att artikel 1 i förordning (EG) nr 1072 /2009 inte begränsar bilaterala avtal mellan unionens medlemsstater och tredjeländer. Om man väljer en förordning som regleringsmetod bör man tänka på dess konsekvenser för behörighetsfördelningen mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater och hur medlemsstaternas transportbehov kan beaktas på ett flexibelt sätt även i fortsättningen. Statsrådet anser att det aktuella förslaget till förordning inte får påverka medlemsstaternas rätt att allmänt ingå sådana bilaterala vägtransportavtal med tredjeländer som transportbehoven kräver.

I förslaget ingår en bestämmelse om att kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter och genomförandeakter. Statsrådet anser att man i den närmare utformningen av förordningen bör säkerställa att bestämmelserna om delegering av befogenheter är tydliga och att de befogenheter som delegeras till kommissionen är avgränsade på ett lämpligt sätt, så att inte den lagstiftningsbehörighet som hör till medlemsstaterna och Europaparlamentet de facto delegeras till kommissionen.